

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO EVALUATION OF INVESTMENT SECURITY OF UKRAINE

УДК 330.332.01

<https://doi.org/10.32843/bSES.63-4>**Копилюк О.І.**

д.е.н., професор, завідувач кафедри
фінансово-економічної безпеки
та банківського бізнесу
Львівський торговельно-економічний
університет

Музичка О.М.

к.е.н., доцент, доцент кафедри
фінансово-економічної безпеки
та банківського бізнесу
Львівський торговельно-економічний
університет

Тимчишин Ю.В.

к.е.н., доцент, докторант
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього НАН України»

Korylyuk Oksana

Lviv University of Trade and Economics
Muzychka Olexandra

Lviv University of Trade and Economics
Tymchyshyn Julia

Institute of Regional Research named
after M.I. Dolishniy of the National
Academy of Sciences of Ukraine

Представлено теоретичні підходи до розкриття суті дефініції «інвестиційна безпека», яку запропоновано розглядати як стан інвестиційного забезпечення економіки країни, її ресурсної спроможності для розширеного відтворення та модернізації, привабливості для капіталовкладень в умовах реальних і потенційних ризиків, загроз та небезпек. Розроблено методичний інструментарій та оцінено рівень інвестиційної безпеки України на основі показників, які відображають: 1) здатність до відтворення; 2) економічне зростання; 3) джерела інвестування. Кількісне значення даних показників дало змогу розрахувати інтегральний індикатор інвестиційної безпеки України і відзначити, що її рівень може бути низьким, середнім та високим. Визначено інтегральний показник інвестиційної безпеки за 2015–2019 рр. і доведено, що середнє його значення свідчить про суттєві загрози економічному зростанню та низькі темпи інвестування економіки. Запропонована методика має комплексний характер, дає змогу оцінювати рівень інвестиційної безпеки на макрорівні.

Ключові слова: інвестиційна безпека, інвестиційні ризики, загрози, інтегральний індикатор інвестиційної безпеки, капіталовкладення.

Представлены теоретические подходы к раскрытию сущности дефиниции «инве-

стиционная безопасность», которую предложено рассматривать как состояние инвестиционного обеспечения экономики страны, ее ресурсной способности для расширенного воспроизводства, модернизации, привлекательности для капиталовложений в условиях реальных и потенциальных рисков, угроз, опасностей. Разработан методический инструментарий, произведена оценка уровня инвестиционной безопасности Украины на основании показателей, которые отражают: 1) способность к воспроизводству; 2) экономический рост; 3) источники инвестирования. Количественное значение данных показателей позволило рассчитать интегральный индикатор инвестиционной безопасности Украины и отметить, что ее уровень может быть низким, средним и высоким. Определен интегральный показатель инвестиционной безопасности Украины за 2015–2019 гг. и доказано, что среднее его значение свидетельствует о существенных угрозах экономическому росту и низких темпах инвестирования экономики. Предложенная методика имеет комплексный характер, позволяет оценивать уровень инвестиционной безопасности на макроуровне.

Ключевые слова: инвестиционная безопасность, инвестиционные риски, угрозы, интегральный индикатор инвестиционной безопасности, капиталовложения.

The article discusses theoretical approaches to revealing the essence of the definition of «investment security». Investment security considered as a state of investment support of the country's economy, its resource capacity for expanded reproduction and modernization, attractiveness for investment in real and potential risks, threats and dangers. Investment security is a component of financial security, which in turn is an important component of the country's economic security. The main task of investment security is the formation of investment resources for the development of the country's economy, taking into account risks and threats. To assess the country's investment security, it is advisable to apply a comprehensive approach that would take into account its various aspects. Methodological tools have been developed and the level of investment security of Ukraine has been assessed and based on indicators that reflect: 1) ability to reproduce; 2) economic growth; 3) sources of investment. The quantitative value of these indicators allowed calculating the integrated indicator of investment security of Ukraine and noting that its level can be low, medium and high. On the authors position the low level of investment security signals the low investment attractiveness of the country's economy, significant imbalances in investment sources and lack of investment for expanded reproduction of fixed assets on an innovative basis. The average level of investment security reflects the satisfactory pace of investment in the country's economy and low use of the potential of financial intermediaries in investment activities. A high level of investment security, which guarantees expanded reproduction, economic growth and attracting the potential of the financial system in the investment process. The value of the integrated indicator of investment security of Ukraine for 2015–2019 is calculated. Testified to significant threats to economic growth and low rates of investment in the economy. The proposed methodology is comprehensive and allows assessing the level of investment security at the macro level.

Key words: investment security, investment risks, threats, integrated indicator of investment security, investments.

Постановка проблеми. На сучасному етапі суспільного розвитку одним із ключових пріоритетів національної економіки є створення сприятливих умов для її зростання та якісних параметрів життя населення. Інвестиційна активність суб'єктів економічних відносин є тим ключовим параметром, який визначально впливає на вирішення комплексу проблем розвитку країни, модернізації економіки, здійснення структурних перетворень, упровадження сучасних досягнень науково-технічного прогресу. Інвестиційна безпека як один за складників економічної безпеки держави потребує використання особливих форм і способів запобігання інвестиційним ризикам із

метою формування сприятливого інвестиційного клімату, який є основою простого і розширення основного капіталу, формуючи інноваційну основу розвитку економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика забезпечення інвестиційної безпеки на транснаціональному, макро- та мікроекономічному рівнях розкрита у наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених О. Барановського, Т. Бондарук, М. Власова, Р. Волощука, К. Глухова, І. Калашнікова, Є. Караніна, В. Кожевнікова, Р. Любачівської, В. Мартинюка, М. Мороз, Е. Петушенко, Е. Рогатинюка, С. Ткаленко, Е. Сіка та багатьох інших.

Проте подальшого дослідження потребує обґрунтування теоретичного базису та методичних аспектів оцінювання рівня інвестиційної безпеки на загальнодержавному рівні та напрямів її забезпечення.

Постановка завдання. Метою дослідження є поглиблення теоретичних та методичних підходів до оцінювання й забезпечення інвестиційної безпеки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування інноваційно-інвестиційної моделі економічного розвитку економіки України та активізація процесів залучення прямих та фінансових інвестицій актуалізують широкий спектр досліджень інвестиційної безпеки на макроекономічному рівні з обґрунтуванням ризиків, загроз та небезпек і чинників стимуляторів та дестимуляторів даного процесу. У сучасній економічній літературі інвестиційний складник економічної безпеки трактується неоднозначно і немає усталених підходів до визначення її змістових характеристик.

Зокрема, на думку відомого вітчизняного науковця з питань філософії безпеки О.І. Барановського, інвестиційна безпека означає процес забезпечення такого стану інвестиційної сфери, за якого економіка здатна зберігати і підтримувати достатній рівень інвестиційних ресурсів в умовах дії внутрішніх і зовнішніх загроз, що є необхідним для забезпечення стійкого розвитку і соціально-економічної стабільності країни, зростання конкурентоспроможності національної економіки та добробуту населення [1, с. 770]. Дане визначення акцентує на тому, що основне завдання інвестиційної безпеки – формування інвестиційних ресурсів для розвитку економіки країни з урахуванням ризиків і загроз.

Е. Сіка, С. Ткаленко та Р. Любачівська трактують інвестиційну безпеку як складне поняття, яке повинно включати сучасні методологічні підходи до формування інвестиційної системи загалом, сучасні тенденції глобалізаційного розвитку, враховувати динамічний вплив іноземних інвестицій на економіку країн та особливості формування привабливого інвестиційного середовища для країн, які мають потребу в іноземних інвестиціях [2, с. 104].

У монографії С.І. Ткаленко здійснено глибоке теоретико-методологічне обґрунтування інвестиційної безпеки, яку автор трактує як стан національної економіки, включаючи усі інститути інституційної системи, що забезпечують інноваційний тип організації, ефективного управління інвестиційними ресурсами, за якого досягається мультиплікативний (вкладення інвестиційних ресурсів у національну економіку та здійснення опосередкованого впливу на інші галузі економіки як елементів структури) та акселеративний (у довгостроковому періоді вплив інших галузей економіки на базову галузь, де здійснені капіталовкладення, що

призвели до ланцюгової реакції) ефекти капіталовкладень, забезпечується гарантований захист, соціально-орієнтований сталий і конкурентоспроможний розвиток національної економіки [3, с. 36]. Тобто учена акцентує на становому підході до розкриття суті даного поняття та необхідності системного та інституційного підходів до формування інвестиційної безпеки.

Узагальнення існуючого наукового доробку дало змогу вітчизняним ученим виокремити чотири підходи до розкриття суті даного поняття: 1) ресурсоорієнтований; 2) процесний; 3) становий; 4) індикативний [4, с. 83].

Отже, зміст даного поняття є складним і його необхідно розкривати з позицій системного підходу та ієрархії понять. Зазначаємо, що інвестиційна безпека є складовою частиною фінансової безпеки, а ця, своєю чергою, – важливим складником економічної безпеки країни.

Згідно з дослідженнями Ф. Вегрл і Й. Погль, інвестиційна безпека є важливим компонентом у концепції національної безпеки, оскільки ідентифікуються загрози на загальнонаціональному рівні, а саме: інвестиції, що загрожують незалежності та суверенітету держави або створюють перешкоди у діяльності оборонної та інших галузей, збереженні державної таємниці тощо [5, с. 21].

Підтримуємо твердження Е. Рогатенюка, який у складі системи фінансової безпеки виокремлює три підсистеми й акцентує на тому, що інвестиційна безпека є підсистемою другого порядку у системі фінансової безпеки, третього – економічної безпеки та четвертого – національної безпеки [6, с. 163].

Із метою вдосконалення змісту даної дефініції пропонуємо інвестиційну безпеку розглядати як стан інвестиційного забезпечення економіки країни, її ресурсної спроможності для розширеного відтворення та модернізації, привабливості для капіталовкладень в умовах реальних та потенційних ризиків, загроз та небезпек.

На загальнодержавному рівні та у дослідженнях провідних учених із даної проблематики не вироблено одностайного підходу до визначення інвестиційної безпеки на макrorівні. В умовах сьогоднішнього подальшого дослідження вимагають підходи до вибору показників-індикаторів оцінювання загроз і небезпек інвестиційній безпеці.

Світовий досвід показує, що для стабільного економічного зростання країни річний обсяг інвестування за певний період часу повинен перебувати на рівні 19–25% до ВВП, що є пороговим значенням її інвестиційної безпеки [7, с. 7].

На думку В.П. Приходько, визначення індикатора інвестиційної безпеки здійснюється дотриманням норми інвестування відносно ВВП (*GDP*):

$$I_{i6} = \frac{I(CI + FDI)}{GDP} \times 100 \geq 19 - 25\%, \quad (1)$$

де I – загальний обсяг реальних інвестицій в економіку країни за період, який розглядається у грошовому вимірі;

CI – внутрішні капіталовкладення за даними Держкомстату України;

FDI – прямі іноземні інвестиції [7, с. 6].

На нашу думку, для оцінювання інвестиційної безпеки країни доцільно застосувати комплексний підхід, який дав би змогу враховувати різноманітні її аспекти, тому пропонуємо використовувати три групи показників, які зважуються на відповідні значення й є складниками інтегральних індикаторів, а саме: 1) здатності до відтворення; 2) економічного зростання; 3) джерел інвестування.

Інтегральний індикатор інвестиційної безпеки країни (ІІБД) пропонуємо розраховувати за формулою:

$$I_{\text{БД}} = I_{\text{В}} \times 0,33 \times + I_{\text{З}} \times 0,33 + I_{\text{Ф}} \times 0,34, \quad (2)$$

де $I_{\text{В}}$, $I_{\text{З}}$, $I_{\text{Ф}}$ – часткові індикатори інвестиційної безпеки, визначені на основі запропонованих показників.

Значення вагових коефіцієнтів, які служать основою визначення інтегрального індикатора. становлять 1.

У табл. 1 здійснено визначення інвестиційної безпеки України згідно з розробленою методикою з метою її апробації.

Дані табл. 1 підтверджують позитивну тенденцію зростання в Україні ВВП, який збільшився в 1,99 рази і досягнув у 2019 р. 3 974 564 млн грн. Капітальні інвестиції у даний період зросли у 2,28 рази і досягнули 623 979 млн грн. Отже, відношення валових інвестицій до ВВП демонструвало сталу тенденцію – 0,137. За 2015–2019 рр. прямі іноземні інвестиції зросли в 1,1 рази, із 770 940 млн грн до

848 193 млн грн. Проте дана цифра демонструє спадаючу тенденцію починаючи з 2016 р., коли значення даного показника становило 849 152 млн грн. Відповідно, індикатор співвідношення прямих іноземних інвестицій в Україну до ВВП знизився з 0,3877 до 0,2134. Прямі іноземні інвестиції з України скоротилися зі 151 565 млн грн до 148 576 млн грн, а індикатор зменшився з 0,0762 у 2015 р. до 0,0374 у 2019 р. Інвестиції в основний капітал зросли у 2,36 рази, з 254 731 млн грн у 2015 р. до 600 568 млн грн у 2019р., а по відношенню до ВВП даний індикатор відображав щорічне збільшення з 0,1281 до 0,1511.

Показники економічного зростання відображають стан інвестування основних фондів та рівень інноваційності підприємств та їхньої продукції. Основні фонди в економіці України за 2015–2019 рр. зросли у 1,25 рази і досягнули 95 674 186 млн грн. За останні п'ять років спостерігалось оновлення технічного стану підприємств, оскільки введені в експлуатацію основні фонди зросли у два рази, з 216 697 млн грн у 2015 р. до 437 695 млн грн у 2019 р. Кількість підприємств як суб'єктів господарювання у цей час збільшилася незначною мірою, з 1 121 347 од. у 2015 р. до 1 350 627 од. у 2019 р. Рівень оновлення основних фондів зріс з 0,0284 до 0,0457, тобто впродовж останніх п'яти років процес оновлення основних фондів залишався несуттєвим і підтверджував загрози морального та фізичного зношення існуючої структури виробництва. Негативною тенденцією, що дестабілізувала рівень інвестиційної безпеки, стало співвідношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій, яке знизилось з 0,7934 у 2015 р. до

Таблиця 1

Показники інтегрального оцінювання інвестиційної безпеки України за 2015–2019 рр.

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1. Показники здатності до відтворення					
Відношення валових інвестицій до ВВП	0,1373	0,1506	0,1503	0,1625	0,1570
Прямі іноземні інвестиції в Україну до ВВП	0,3877	0,3560	0,2973	0,2559	0,2134
Прямі інвестиції з України до ВВП	0,0762	0,0723	0,0595	0,0489	0,0374
Інвестиції в основний капітал до ВВП	0,1281	0,1456	0,1448	0,1523	0,1511
2. Показники економічного зростання					
Рівень оновлення основних фондів	0,0284	0,0247	0,0307	0,0319	0,0457
Відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій	0,7934	0,5627	0,5302	0,5290	0,7015
Відношення обсягу капітальних інвестицій до вартості основних фондів	0,0357	0,0439	0,0580	0,0602	0,0652
Відношення інноваційно активних підприємств до загальної кількості промислових підприємств	0,173	0,189	0,162	0,164	0,158
3. Показники джерел інвестування					
Відношення інвестиційних кредитів до загального обсягу кредитів	0,5538	0,6491	0,6009	0,5416	0,5128
Відношення інвестиційних вкладень банків до ВВП	0,0923	0,1198	0,1320	0,0916	0,0995
Відношення інвестиційних вкладень до активів банків, %	0,1465	0,2271	0,2099	0,1686	0,1994
Співвідношення довгострокових кредитів і депозитів	3,8862	4,1267	3,2779	3,7633	3,7591

Джерело: складено на основі [8; 9]

0,7015 у 2019 р. Відношення обсягу капітальних інвестицій до вартості основних фондів підтвердило існуючу загрозу недостатнього фінансування їх оновлення, оскільки коливалося з 0,0357 у 2015 р. до 0,0652 у 2019 р. Відставання технологічного складника економіки підтвердив індикатор відношення інноваційно активних підприємств до їх загальної кількості, який коливався з 0,173 до 0,158, тобто загрозою стало скорочення інноваційно активних суб'єктів господарювання до 15,8% їх загальної кількості.

Пропонуємо оцінювати інвестиційну безпеку України з позицій джерел фінансування. Капітальні інвестиції здійснювалися за рахунок власних коштів, кредитів банків та інших джерел. Основним джерелом фінансування були власні ресурси, а залучення інвестиційних кредитів як джерела інвестування було незначним і займало по відношенню до ВВП 0,0923 у 2015 р. та 0,0995 у 2019 р. Загрозою інвестиційній безпеці стало скорочення у 2015–2019 рр. відношення інвестиційних кредитів до їх загального обсягу, яке коливалося з 0,5538 до 0,5128, тобто у банківському кредитуванні понад 50% кредитів мали інвестиційне спрямування. Індикатор відношення інвестиційних вкладень до активів становив 0,1465 у 2015 р. та 0,1994 у 2019 р., тобто, незважаючи на незначний ріст інвестиційної активності, частка інвестицій в активах не перевищувала 20% і зали-

шалася незначною та підтвердила необхідність подальшого стимулювання банківських інвестицій. Про загрози незбалансованості активів і пасивів банків та недостатності їх інвестиційної спроможності свідчить показник співвідношення довгострокових кредитів і депозитів, який становив 3,8862 у 2015 р. та 3,7591 у 2019 р., тобто довгострокові кредити, видані банками, суттєво перевищували обсяги залучених довгострокових депозитів, що є загрозою інвестиційній безпеці країни та банківському сектору економіки. Уважаємо, що довгострокове кредитування економіки не підкріплене відповідною депозитною базою.

Для оцінки інтегрального показника інвестиційної безпеки доцільно визначити значення показників з урахуванням їх вагових значень (табл. 2).

Числові значення інтегрального індикатора інвестиційної безпеки України запропоновано диференціювати за шкалою, яка характеризує рівні інвестиційної безпеки:

0–0,35 – низький рівень інвестиційної безпеки, який сигналізує про низьку інвестиційну привабливість економіки країни, суттєві дисбаланси у джерелах інвестування та відсутність інвестицій для розширеного відтворення основних фондів на інноваційних засадах;

0,36–0,70 – середній рівень інвестиційної безпеки, який відображає задовільні темпи інвестування економіки країни та низьке задіяння потен-

Таблиця 2

Визначення інтегрального показника інвестиційної безпеки України за 2015–2019 рр.

Показники	Вагові значення	Зважені значення показників				
		2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1. Показники здатності до відтворення						
Відношення валових інвестицій до ВВП	0,25	0,0343	0,0377	0,0376	0,0406	0,0393
Прямі іноземні інвестиції в Україну до ВВП	0,25	0,0969	0,0890	0,0743	0,0640	0,0534
Прямі інвестиції з України до ВВП	0,25	0,0191	0,0181	0,0149	0,0122	0,0094
Інвестиції в основний капітал до ВВП	0,25	0,0320	0,0000	0,0164	0,0187	0,0185
Інтегральний показник здатності до відтворення	0,33	0,1823	0,1447	0,1432	0,1355	0,1205
2. Показники економічного зростання						
Рівень оновлення основних фондів	0,25	0,0071	0,0062	0,0077	0,0080	0,0114
Відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій	0,25	0,1984	0,1407	0,1326	0,1323	0,1754
Відношення обсягу капітальних інвестицій до вартості основних фондів	0,25	0,0089	0,0110	0,0145	0,0151	0,0163
Відношення інноваційно активних підприємств до загальної кількості промислових підприємств	0,25	0,0433	0,0473	0,0405	0,0410	0,0395
Інтегральний показник економічного зростання	0,33	0,2576	0,2051	0,1952	0,1963	0,2426
3. Показники джерел інвестування						
Відношення інвестиційних кредитів до загального обсягу кредитів	0,25	0,1385	0,1623	0,1502	0,1354	0,1282
Відношення інвестиційних вкладень банків до ВВП	0,25	0,0231	0,0300	0,0330	0,0229	0,0249
Відношення інвестиційних вкладень до активів банків, %	0,25	0,0366	0,0568	0,0525	0,0422	0,0499
Співвідношення довгострокових кредитів і депозитів	0,25	0,9716	1,0317	0,8195	0,9408	0,9398
Інтегральний показник джерел інвестування	0,34	1,1697	1,2807	1,0552	1,1413	1,1427
Інтегральний індикатор інвестиційної безпеки України	x	0,5429	0,5509	0,4704	0,4975	0,5083

Джерело: складено на основі [8; 9]

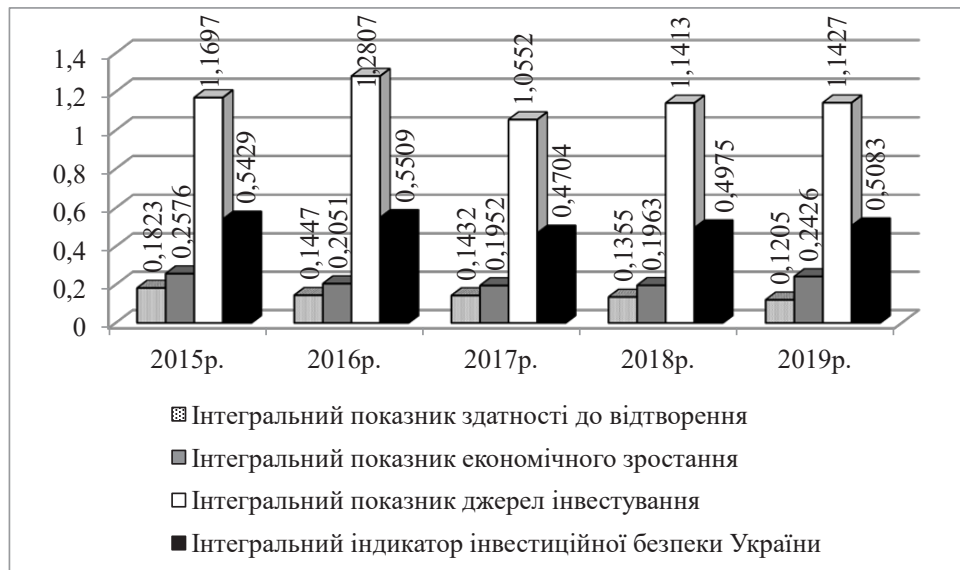

Рис. 1. Інтегральний індикатор інвестиційної безпеки України за 2015–2019 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі власних розрахунків

ціалу фінансових посередників в інвестиційну діяльність;

0,71–1 – високий рівень інвестиційної безпеки, який гарантує розширене відтворення, економічне зростання та залучення потенціалу фінансової системи у процеси інвестування.

Динаміку інтегрального індикатора інвестиційної безпеки України наведено на рис. 1.

Отже, з рис. 1 видно, що інтегральний індикатор інвестиційної безпеки України за 2015–2019 рр. знаходився на середньому рівні і коливався з 0,5429 у 2015 р. до 0,5083 у 2019 р. Середнє значення рівня інвестиційної безпеки підтвердило суттєві загрози економічному зростанню та низькі темпи інвестування економіки за рахунок внутрішніх джерел, неможливість задіяння потенціалу довгострокового банківського інвестування та середні темпи оновлення основних фондів. Інноваційність підприємств України є низькою, а впровадження новітніх технологій – незначним. Отже, дана методика має комплексний характер, дає змогу ідентифікувати інвестиційні ризики та загрози, визначати рівень інвестиційної безпеки країни.

Висновки з проведеного дослідження. У статті представлено авторське трактування дефініції «інвестиційна безпека», яку запропоновано розглядати на основі ресурсоорієнтованого підходу та здатності до розширеного відтворення і модернізації, привабливості для капіталовкладень в умовах реальних та потенційних ризиків, загроз і небезпек.

Запропоновано методичний інструментарій визначення рівня інвестиційної безпеки держави у розрізі трьох груп показників, які зважуються на відповідні значення й є складниками інтегральних

індикаторів, а саме: 1) здатності до відтворення; 2) економічного зростання; 3) джерел інвестування. Такий підхід має прикладне значення і дав змогу кількісно оцінити рівень інвестиційної безпеки України за 2015–2019 рр., який знаходився на середньому рівні.

Основними загрозами та небезпеками в інвестиційному складнику фінансової безпеки України виявлено недостатні обсяги та темпи, відсутність диверсифікованих джерел інвестування, зниження інвестиційної привабливості окремих галузей економіки України. Розроблена методика є комплексною, має прикладне значення та забезпечує визначення рівня інвестиційної безпеки на основі індикаторного підходу.

Подальші наукові дослідження у даному напрямі повинні спрямовуватися на розроблення концептуальних засад забезпечення інвестиційної безпеки України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барановський О.І. Філософія безпеки : монографія : у 2-х т. Київ : УБС НБУ, 2014. Т. 1. 831 с.
2. Сіка Е., Ткаленко С., Любачівська Р. Модель інвестиційної безпеки економіки України в євроінтеграційному векторі розвитку. *Міжнародна економічна політика*. 2019. № 2(31). С. 101–119.
3. Ткаленко С.І. Інвестиційна безпека: теорія, методологія, практика : монографія. Чернігів : ЧНТУ, 2018. 286 с.
4. Копилук О.І., Музичка О.М. Інвестиційно-інноваційна складова в системі економічної безпеки України. *Бізнес Інформ*. 2016. № 11. С. 81–87.
5. Wehrlé, F. and J. Pohl. Investment Policies Related to National Security: A Survey of Country Practices

OECD: Working Papers on International Investment. Publishing, Paris. 2016. № 02. 80 p.

6. Рогатенюк Э.В. Сущность и основные компоненты инвестиционной безопасности. *Ученые записки Крымского федерального университета имени В.И. Вернадского. Экономика и управление*. 2018. Т. 4(70). № 3. С. 159–170.

7. Приходько В.П. Інвестиційна безпека як важливий чинник подолання фінансово-економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 16. С. 6–9.

8. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Статистичний щорічник України за 2019 рік / за ред. І.Є. Вернера. Київ, 2020. 465 с.

REFERENCES:

1. Baranovsky O. I. (2014) *Filosofia bezpeky. Osnovy ekonomichnoi i finansovoi bezpeky ekonomichnykh ahentiv* [Philosophy of Security. Fundamentals of economic and financial security of economic agents]. Kyiv: UBS NBU. (in Ukrainian)

2. Sika E., Tkalenko S., Lyubachivska R. (2019) Model investytsiinoi bezpeky ekonomiky Ukrainy v yevrointehratsiinomu vektori rozvytku [Model of investment security of Ukraine's economy in the European integration vector of development]. *International economic policy*, vol. 2(31), pp. 101–119.

3. Tkalenko S. I. (2018) *Investytsiina bezpeka: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Investment security:

theory, methodology, practice]. Chernihiv: ChNTU. (in Ukrainian)

4. Kopylyuk O. I., Muzychka O. M. Investytsiino-innovatsiina skladova v systemi ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Investment and innovation component in the system of economic security of Ukraine]. *Business Inform*, no. 11, pp. 81–87.

5. Wehrle F., Pohl J. (2016) *Investment Policies Related to National Security: A Survey of Country Practices* OECD. Working Papers on International Investment. Paris, no. 02.

6. Rogatenyuk E. V. (2018) Sushhnost' i osnovnye komponenty investitsionnoy bezopasnosti [Essence and main components of investment security]. *Scientific notes of the V. I. Vernadsky Crimean Federal University. Economics and Management*, vol. 4(70), no. 3, pp. 159–170.

7. Prykhodko V. P. (2013) Investytsiina bezpeka yak vazhlyvyi chynnyk podolannia finansovo-ekonomichnoi kryzy [Investment security as an important factor in overcoming the financial and economic crisis]. *Investments: practice and experience*, no. 16, pp. 6–9.

8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Website. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Werner I. E. (2020) *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2019 rik* [Statistical scholar of Ukraine for 2019]. State Statistics Service of Ukraine. (in Ukrainian)